

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 „JÓ SZERENCSET” MELLÉKLETTEL EGYÜTT
 EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
 FÉLÉVRE 6.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ
 DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, IV (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Írói díj 8 oldalas nyomtatott ivenkint 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Vízalatti furásokról.

II.

A furórudazatok emelésének legegyszerűbb módja az, hogy a furógép hengere és a működő alkatrészek megfelelő faszerkezetre vannak felüggesztve és pedig olyan módon, hogy egy lánc vezet a furógéptől a faszerkezet tetején elhelyezett korongon át az emelő dobhoz, amelyre azután emelés közben a lánc föltekerődik. A dobnak működése kézzel avagy mechanikus erővel történhetik. Lehetséges azonban az is, hogy az emelő dobot mindjárt a faszerkezet tetején helyezzük el.

Előfordul gyakrabban, hogy a faszerkezet mentén a furógéppel együtt egy kis dobogó is mozog, amelyen a furógépet kezelő munkás helyezkedik el és így mindenkor a furógép közvetlen közelében van és annak működését ellenőrizheti.

További módszere a furórudazat emelésének az ugynevezett kovács vagy furógép vezetőkeknek az alkalmazása, amely tulajdonképpen nem más, mint egy hosszú furógépszán, amelyen a furógép előre és vissza csuszlik. Ezen vezetőken belül megfelelő hosszú etető csavar van és a szerkezet tetején az etetőcsavar mozgatására kis három hengerű gép van elhelyezve. Ezen hajtógép sebessége változtatható, úgy, hogy a furógép előrehaladása a furandó kőzet szerint gyorsabban vagy lassabban történhetik. Az etető-csavarnak a mozgatása kézzel is eszközölhető, úgy, hogy a legnagyobb üzembiztonságot érhetjük el ezen szerelvénynyel. Különösen előnyösen alkalmazható ez a szerelvény mély vizekben vagy pedig olyan helyeken, ahol a dagály és apály között a változás igen erős.

A harmadik módja a furógépek mozgatásának a hidraulikus szerelvények alkalmazása. Ezen szerelvényeknél a furógép, továbbá a furógép-kezelő számára szolgáló megfelelő dobogó a

hidraulikus hengernek dugattyujához vannak erősítve, melynek normális átmérete 125—150 mm. és amelynek lökete úgy van megválasztva, hogy a furógép részére kellő etetési hosszt biztosít. A hidraulikus szerelvény részére megfelelő szivattyúról kell gondoskodnunk, továbbá akkumulátorról és tartányról, melyek segítségével azután a szerelvényben szükséges víznyomást állandóan tarthatjuk és a legpontosabb beállítást eszközölhetjük. Ezen szerelvény a furógépet szilárdan helyzetében tartja és az esetleges visszaütéseket teljesen felveszi, úgy, hogy legtökéletesebb üzemet biztosít.

A fent felsorolt három rendszer bármelyikét is alkalmazzuk egyugyanazon bárkán, több furógép dolgozhatik függetlenül egymástól, egymás mellett. Gyakrabban a bárkán elhelyezett szerelvények elhelyezése olyan, hogy azok kerekeken tovább mozgathatók, kisebb távolságokra a kerekek sineken szaladnak, úgy, hogy lehetséges ez által egy sorozat lyukat egymás mellett lefurni kisebb távolságokban egymástól anélkül, hogy a bárkával helyet változtatni kellene. Ha a segédgépeket ugyanarra a tutajra vagy bárkára szereljük, akkor az elrendezés rendszeresen olyan, hogy az egyik hosszoldalon a furógép nyer elhelyezést, míg szemközt fekvő hosszoldalon a kazán-szivattyu, emelőgépek, továbbá szénkészlet lesz elhelyezve, úgy, hogy ezáltal az egész megfelelő stabilitást nyer. A furások megkezdésénél a bárka a furandó helyre lesz usztatva, megfelelően le lesz horgonyozva. A furógépeket a szerelvényükön legmagasabb helyzetbe hozzuk, a furócsővezetőket a vízbe bocsájtjuk és a felgyülemllett iszapon keresztül a szilárd kőzetig nyomjuk, a furógépbe a legrövidebb hosszacélt helyezzük és előre etetjük míg a furóacél a szilárd kőzetre ér és a furógépet megindítjuk.

Egy kisebb árméretű vízvezető-cső is a furóacél mellett levezet a szikláig a furócsőven belül, amelyen keresztül vizet nagyobb nyomás

mellett vezetünk, úgy hogy az iszapot és a furás közben előálló furóport elmoshassuk egy oldalsó nyíláson át és ez által lehetségessé válik, hogy a furóél állandóan tiszta felületre üt fel. Miután a furt lyuk elkészül, a furócsövet a vízből kiemeljük, azonban előzőleg még a furócsőven keresztül a robbantó huzalokat is a furt lyukba vezetjük. Ha a már az összes furt lyukakat robbantó anyaggal megtöltöttük, az elektromos huzalokat egymással összekötjük, a bárkát a helyzetéből elmozgatjuk és a villamos batteriával a patronokat meggyújtjuk a normális módon. A munkálatok folytatásához a bárkát természetesen újra a furandó felületre hozzuk és a fenti módszer szerint a furási műveletek ismétlődnek.

Ezen módon természetesen bármily fenékformációban leggyorsabban eszközölhetjük a furásokat és sokkal ökonomikusabban eszközölhetők azok, mint a buvárok segítségével vagy bármely más módon.

A világ aranytermelése 1911-ben.

Az utolsó 25 év egyik legjellemzőbb gazdasági jelensége a nemes fémek, nevezetesen az arany termelésének nagyarányú emelkedése. A legutóbbi nagy expanziót megelőzőleg a világ évi aranytermelése még XIX. század közepében, az ausztráliai és kaliforniai nagy kitermelés idején sem lépte túl a 800 millió frankot. Jelentéktelen visszaesés után 1832-ben kb. 500 millió; csökkent a termelés és 1887-ig nem is ért el magasabb nivót. Ettől az időponttól kezdődőleg a termelés hámulatatosan emelkedett, 1895-ben egy milliárd, 1906-ban két milliárd, 1908-ban pedig már 2 milliárd és 300 millió értéket képviselt. Ezidőszereint valamennyire csökkent a progresszió: 1909-ben az előző évhez képest csak 60 millió az emelkedés, 1910-ben pedig — holott a becslések szerint ugyanilyen növekedésre volt kilátás — véglegesen adatok mintegy 4 millióval maradtak az előző évi termelés mögött.

Elteltekintve a délafrikai háború éveitől, midőn Transvaal bányáiban szünetelt a munka, harmine év óta ez az első eset, hogy az aranytermelés terén esökkenés tapasztalható. Önkéntelenül is felvetődik az a kérdés, vajjon egy esökkenő irányzatú korszaknak, amilyen az 1857—87. évek korszaka volt — léptük-e át a küszöbét? Ilyen következtetéseket még ne igen vonhatunk le, sőt az elmúlt é mintha ismét emelkedő irányzatot követne. Az ideiglenes statisztikai adatok az 1910. évhez képest 60 millió frankos emelkedésről számolnak be s bár mines kizárva, hogy a végleges

adatok redukálni fogják ezt a többletet, az a redukció nem lehet valami nagyon lényeges.

A newyorki Commercial and Financial Chronicle adatai szerint a világ aranytermelése:

	Millió dollár
1886-ban	104.2
1891-ben	129.9
1896-ban	202.9
1901-ben	266.5
1906-ban	400.4
1909-ben	455.9
1910-ben	455.2
1911-ben	467.5

értéket képviselt.

A világ aranytermelésére igen jellemző tünet, hogy az egyetlen nagy termelő hely, mely folytonosan emelkedést mutat, a Transvaal. Egyebütt mindenütt esökkenést tapasztalunk. Nevezetesen az 1911. évben Afrika, illetve a Transvaal, főleg pedig a witwatersrandi kerület aranytermelése mutat emelkedő irányzatot (Transvaal 1910-ben 155.7, 1911-ben 170.5 millió dollár értékű aranyat termelt). Egyebütt mindenütt esökkenést az aranybányászat hozadéka. Az afrikai aranytermelés 1886-ban még nem volt tényező. 1898 óta 3,900,000 unciát ért el Ausztráliának és az északamerikai Egyesült-Államoknak a termelését is tulszárnyalta. 1899-ben a háború folytán majdnem valamennyi bányában beszüntették a munkát, minek folytán az 1899. évi kitermelés is kisebb volt, mint az előző évéké. 1900-ban és 1901-ben igen csekély mennyiségű aranyat bányásztak. Csak 1904-ben haladta túl az afrikai termelés az 1899. évi hozadékot (4,163,000 unciával) és csak 1905-ben nyerte vissza a Transvaal vezető szerepét az aranytermelő országok sorában.

Ebben az évben az egész afrikai aranytermelés 5,494,000 unciát ért el s magában Wittwatersrandban 4,706,000 unciát bányásztak. Azóta ennek a kerületnek a termelése 1906-ban 5,560,000, 1907-ben 6,220,000, 1908-ban pedig 6,783,000 unciára emelkedett. Erre bizonyos stagnálás következett be, 1909-ben 7,039,000, 1910-ben pedig 9,229,000 unciát ért el a termelés, végre 1911-ben újabb emelkedés mutatkozott és a witwatersrandi bányák 7,897,000 unciá aranyat produkáltak, vagyis 800 millió franknál nagyobb értékű fémeket. Vajjon tovább fog-e tartani a termelés fokozódása s be fog-e következni az az időpont, amikor a Rand egymaga egy milliárd frank aranyat fog szállítani — amint azt az optimisták reménylik — ma még alig állapítható meg. Bizonyos, hogy számos bánya meglehetősen ki van aknázva, s hogy a kitermelés mind kevésbé nyereséges.

A többi afrikai aranyvidék termelése nem mutat ilyen határozott fokozódást, valamennyi között

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, preciziós
kivitelen mint különlegesség
gyártása.

(B/3268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

Rhodesia a legjobb terület; Witwatersrandon kívül a többi vidék bányái többnyire szabálytalan hozadékának, Nyugat-Afrika termelése is nagyobbodott az utolsó időben, produkeiójára vonatkozólag azonban bajos jövedelmekbe boesátkozni. Ugyanilyen a helyzet Madagaszkárban is. Ha csak újabb területeket nem fedeznek fel, nem valószínű, hogy Afrikának ez a vidéke a következő években valami nagy mértékben fokozza a világ aranytermelését.

A Transvaal után — jelentőségre az észak-amerikai Egyesült-Államok következik és 1909-ig szabályosan fokozták a termelésüket. Az Unióban 1883-ban sülyedt a minimumra az aranytermelés, amidőn 450.000 unciát bányásztak; később 1892-ig 1.500.000 és 1.600.000 uncia között váltakozott a produkeio. A colorado-i aranymezők nevezetesen a Cripple Creek esodás bányáinak — felfedezése után 1900-ban a termelés hirtelen 3.830.000 unciára szökött. A bányák esekélyebb hozadéka csökkenette ugyan valamennyire Amerika részesedését világtermelésben, de Alaska növekvő aranyhozadéka, a kaliforniai termelés felélédeése és Nevada részesedése az aranytermelésben csakhamar — 1905-től kezdve — újabb emelkedést idéztek elő, 1906-ban az amerikai aranytermelés 4.563.000 unciát tett ki s a következő két év folyamán szintén e körül a szám körül mozog; 1909-ben maximumát érte el 4.822.000 unciával. Később a coloradói termelés csökkenése és a kaliforniai bányászat stagnálása, végre Alaska aranybányászatának nagyfokú visszaesése az Unió össztermelésében is kifejezésre jut, amennyiben e terület aranyhozadékát 1910-ben 4.657.000 unciára, 1911-ben pedig 4.655.000 unciára szállította alá. Ez idő szerint a legfontosabb termelő országok: California (982.000 uncia), Colorado (926.000), Nevada (917.000), Alaska (774.000), Dél-Dakota (359.000), Utah (228.000), Montana (153.000) és Arizona (143.000).

Ausztráliában igen határozott az aranytermelés csökkenése. A Transvaal bő hozadékát megelőzőleg ez az ország erősen versenyez az észak-amerikai Egyesült-Államokkal az első helyért a világ aranytermő országai között. A múlt század közepében lezajlott fényes korszak után azonban Ausztráliában még sokkal nagyobb visszaesés jelentkezett, mint az Unióban és 1886-ban az aranytermelés 1.258.000 unciára szállott alá. 1891-ben még csak 1.519.000 unciát bányásztak, ettől az időponttól kezdődőleg azonban a Nyugat-Ausztráliában újabb felfedezett bányák és a termelés fokozása 1899-ben 4.105.000 unciára szűktette a bányák hozadékát. Bár később valamelyes visszaesés volt tapasztalható, 1903-ban az ausztráliai aranytermelés 4.318.000 unciával kulminált és még 1905-ben is 4.232.000 unciát tett ki.

Ettől az időponttól kezdődőleg csökkenés állott be a termelésben, amely 1911-ben 2.902.000 unciára redukálta az ausztráliai aranybányászat hozadé-

kát. E csökkenésből valamennyi ország kivészi a maga részét. Nyugat-Ausztrália az 1903. évi 2.902.000 unciával szemben már csak 1.372.000 unciát tesznek. Viktoria hozadéka 810.000 unciáról (1905.) 507.000 unciára szállt alá. Queensland 872.000 uncia helyett (1899.) 359.000 unciát termelt, Dél-Uj-Wales 469.000 helyett (1899.) 176.000 unciát, Uj-Zéland 533.000 (1906.) helyett 427.000 unciát, Dél-Ausztrália és Tasmania sohasem játszottak jelentős szerepet az aranytermelés terén.

Az aranytermelő területek között a negyedik helye Oroszország áll, ahol e fém bányászata az utolsó évek folyamán nagyban fellendült. Miután soká egy szinten maradt és 1.000.000-1.200.000 unciát ért el, 1907-ben 1.290.000 unciára, 1908-ban 1.357.000, 1909-ben 1.566.000 és végre 1910-ben 1.721.000 unciára emelkedett, 1911-ben csökkenés állott be, mely 1.644.000 unciára szállította alá az aranybányászat hozadékát. Ennek az oka az év első felében fellépett szárazságra vezetendő vissza, mely megnehezítette vizierők felhasználását. Az orosz birodalomban nevezetesen Szibériában — nagy jövője lehet még az aranytermelésnek.

Az aranytermelés szempontjából még két ország bír nagyobb jelentőséggel, t. i. Kanada és Mexikó. Kanada termelése 1900-ban volt a legnagyobb (1.350.000 uncia), a legmélyebbre pedig 1907-ben állott alá (405.000 uncia). Azóta valamennyire emelkedett a bányászat hozadéka (1911-ben 522.000 uncia). Mexikóban 1893 óta indult meg az aranytermelés, amidőn még csak 63.000 unciát képviselt. Fokozatosan emelkedvén, 1910-ben 1.205.000 unciát ért el. Az 1911. évi visszaesésnek okai egyedül a politikai zavarokban keresendő. Mexikó és Kanada, valamint a délamerikai államok tartogatják ezidőszert a legjelentékenyebb aranytartalékokat.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Bessemer.

(Sz.) Érdekes évfordulóhoz értünk e hónapban, méltó arra, hogy röviden megemlékezzünk róla. Most van a tizennegyedik évfordulója Bessemer halálának, aki egyike volt a modern technika legkiválóbb alakjainak.

Egyszerű szülők gyermeke volt a technika ezen ottörő apostola. Tizennyolc éves korában Londonba került, ahol teljesen a technikának szentelte életét. Egyike volt a legtermékenyebb feltalálóknak. Első találmánya egy gép volt, amelylyel az aranyozáshoz szükséges bronzport állította elő. Tökéletesítette a betüöntés régi módszerét; feltalált új vasúti féket, majd olyan függő hajó-kabint, amely a hajó hintázása mellett is nyugodtan marad s így abban elkerülhető a tengeri betegség.

Festékek és lakkok

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása
KRAYER E. és TÁRSA BUDAPEST festék-, kence-
és lakkgyára

Főraktár és iroda: **V. Váci-ut 34.**
„Kraye festékudvar“

Cs. és kir. udvari szállító. Ő cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. királyi államvasutak, állami, gép- és vasgyárak, az összes waggonygyárak, Budapest főváros' szállító.
(B/2139/746/52/II)

Nevét azonban az acélgyártás új módjának a feltalálása tette világhírűvé és halhatatlanná. Ez a nagyfontosságú találmány is, mint annyi sok más, a militarizmus szolgálatában született meg. Az ágyukat akarta tökéletesíteni Bessemer s így jött rá hosszas kutatások után, hogy az akkor ismert fémek közül egyik sem alkalmas az ő céljaira, tehát valami jobb fémre kerest. Két évig kísérletezett, míg rájött, hogyan lehet az öntött vasat a felesleges széntől megtisztítani, azaz hogyan lehet öntött acélt előállítani. A gyakorlatban eleinte nem igen vált be ez a találmánya; a gyárosok nem akarták az ő új módszerét alkalmazni. De Bessemer nem esett kétségbe. Sheffieldben maga alapított gyárat, amelyből azután megindult a világ acéliparának a forradalma. 1879-ben Bessemer tagja lett az angol akadémiának, a királynő pedig nemességgel tüntette ki.

Azon kevészámu feltalálók közé tartozott, akik a földi javakban is megtalálták jutalmukat, mert óriási vagyont szerzett.

Utána újabb és tökéletesebb módszereket dolgoztak ki az acélgyártásra, de ez legkevésbé sem csökkenti Bessemer érdemeit, mert ő volt az, aki az acélt olcsóvá s ezzel minden technikai célra hozzáférhetőbbé tette.

Halálozás. Weismahr Sándor, az állami szénbányák központi igazgatóságának kezelőtisztje folyó hó 13-án váratlanul elhunyt.

Hírek Rudáról. Muszárin újból nagyobb szabadaranytermelést észleltek. Az első félhónapi termelés (április) újra meghaladja a 20 kilogrammot. A zárándi bányamunkások és napszámók körében újra dühöng az Amerika-láz. Tömegesen elhagyják családjaikat s az új hazába vándorolnak, noha a munkabérek a teljesítményhez képest a maximumot érték el.

A bányavidéki községek sérelme. A láposi járás bányavidékének községei s köztük elsősorban Erzsébetbánya lakossága, egy súlyos magánjogi sérelem miatt fordult a közigazgatás különböző fórumaihoz és a nyilvánossághoz azon okból, mert a községi lakosoknak azon évszázados jogát, hogy bizonyos mértékű fahasználati és legeltetési jogot gyakoroltak, a legnagyobb mértékben veszélyeztetve látják. A községlakói, mint régi bányatelepeselek, évszázadok óta és 1911-ik évtől kezdve okiratilag is bizonyíthatólag, a község határához tartozó erdei legelőikön a legeltetési jogot és az erdőkben a száraz faág szedés jogát eddig szabadon és zavartalanul gyakorolták. Ujabbban azonban a nagybányai kistérségi főerdészi hivatal vette kezelésbe az erdőket és legelőket. A hivatal most kétségbe vonja a lakosság ősi jogát s erdei kihágás miatt panaszt tett az állattulajdonosok ellen.

Altnéder Ferenc sikerei. Már 1910-ben megemlékeztünk egy kiváló tehetségű kohómérnökünk fontos találmányáról, az új lúzsi eljárásról. Akkoriban részletesen foglalkoztunk az eljárással, hangsúlyozva annak nagy fontosságát. Altnéder találmánya azóta gyakorlatilag is igen gazdaságosnak bizonyult, a kísérletek teljesen kielégítőek voltak. A keresztelyi és veresvizi zuzók-ból kibocsátott meddőkkel a kísérleteket már az elmúlt év őszén befejezték. A kísérleteknél 14.000 métermázsa anyagot dolgoztak föl s a beváltott termények értéke 18.000 K-t tett ki. A múlt évben keresztülvitt kísérleteknél a bevételekből levonva a kiadásokat, kereken 4500 K. nyereség maradt, annak dacára, hogy nem folytatták a rendes üzemet, hanem egy ideiglenes berendezés segítségével naponta 2 tonna anyagot dolgoztak fel. Az elért kedvező eredmények folytán most két zuzóművet terveznek, egyet a veresvizi, egyet a keresztelyi zuzóhoz s az erre vonatkozó tervek és költségvetések rövid idő múlva készen lesznek. Kétséget nem szenved: a pénzügyminiszter elfogadja a nagybányai bányajgazgatóságának a lúzsi építésére vonatkozó javaslatát.

Magyar bányászok katasztrófája Amerikában. Mintegy három héttel ezelőtt nagy bányarobbanás történt az amerikai Gary mellett levő Jed helységben, a Jed Coal and Coke Company szénbányájában. A robbanásnak 83 emberélet esett áldozatul. Minthogy az áldozatok egytől-egyig bevándorlók voltak, sejteni lehetett, hogy magyarok is vannak közöttük. A clevelandi „Szabadság” című lap most érkezett száma közli, hogy ez a sejtélem valóra vált, mert az áldozatok között 19 magyar bányász is volt. A szerencsétlenül jártak névsora a következő: 1—3. Gólya Miklós és két felnőtt fia, Mihály és Ferenc, Szatmármegye Szaniszló községből. Gólya Miklós felesége és három kis árvája Jedden lakik. 4. Szatmár István, Zemplémmegye. Agárd községből. Özvegye és három árvája maradt. 5. Papp Kálmán, a vas megyei Csehiből; két gyermeke maradt az óhazában. 6. Zábeczki András, Zemplémmegye, Felsőregméről, nőtlen, 7. Agócs János, Hajdúszörményből; két fivére maradt, egy 14 és egy 12 éves fiú. Tehetetlen, szélütött édesapjuk Magyarországon él. 8. Kiskovics Elek, Veszprémmegye, Homokbödöge községből; odahaza 4 gyermeke van. 9. Bódis Pál, Veszprémmegye, Öskő községből, nőtlen. 10. Horváth Ferenc, Verőcsemegye (Szlavónia) Graer községből, özvegye és négy árvája maradt. 11. Gergely János, Borsodmegye, Mucsonyból, nőtlen. 12. Horváth István, Pozsegamegye, Gáj községből; özvegye és hat gyermeke maradt odahaza. 13. Molnár Ferenc, Veszprémmegye, Sikátor községből. Hét

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyúk minden célra. Tüzöltő fecskendők. ∴

Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árúk minden célra.

Kenőolajok, tisztítógyapok, gépipizik. Robbanáster acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(B/3146/731/52)

MOTOROK.

gyermek maradt. 14. Varga András, Hevesmegyéből. 15. Máthé Pál, Marosvásárhelyről. 16. és 17. Máthó János és István, Borsodmegye, Szomolya községből. 18. Szilágyi Bertalan, Beregmegye, Nagydobronyból; hat gyermek otthon. 19. Komlósy Sándor, Szabolcsmegye, Nyírbátorból; négy gyermek otthon. Az Amerikai Magyar Szövetség titkári hivatala a végzetes bánya tulajdonosához és a helyi hatóságokhoz fordult, tudakolva, mit szándékoznak tenni az áldozatok családjai érdekében.

A Hitelbank poroszszén-osztálya. A Magyar Általános Hitelbank poroszszén-osztály néven új osztályt fog létesíteni, mely kizárólag porosz kőszénbánya-vállalatok termékeinek eladását fogja közvetíteni. A Hitelbank keretében már régóta működő szénosztály kizárólag magyar bányavállalatok termékeinek eladását fogja közvetíteni.

A Magyarhoni Földtani Társulat április hó 17-én a Földtani Intézet előadó termében szakülést tartott, amelyen Harder Pál dr. dán geológus tartott előadást Island sziget délkeleti részének arciatáról.

A Fried. Krupp Aktiengesellschaft cég összes gyárainak magyarországi képviselőjét Sauer György vette át. Budapest, VIII., Rákóczy-tér 19.

A Rimamurányi kutatásai. A Rimamurányi legutóbb kutatási engedélyt szerzett fémre a nagybányai kapitányság egész területére. Terebesterjérpatak községben kilenc, Petrova községben pedig tizenkilenc zártkutatómánt biztosított magának ujabban a Rimamurányi

A selmeci főiskolai hallgatók tavaszi kisgyakorlata. A főiskola IV. éves bányamérnök-hallgatói, Réz Géza és Palmer Artur főiskolai tanárok vezetésével és Heutschy Kálmán, valamint Tötössy Géza tanársegédek részvételével, egyheti tanulmány-utra mentek. A hallgatók, a salgótarjánpálfalvai barnaszénbányák megtekintése után, az osztrák-magyar államvasutársaságnak Anninán és Resicán levő kőszén-, továbbá Vaskő vidékén kifejlesztett nagyarányú vasércbányászatát tanulmányozzák.

Leégett a nadrági vasgyár. Nadrág községben az elmúlt héten leégett a régi híres vasgyár. Az örök vették észre a tüzet, de nem találták meg a kulcsát annak a helyiségnek, amelyben a tűzjelzőkürt van elhelyezve. A község lakosságát ekkor úgy akarták figyelmessé tenni a veszedelemre, hogy lövöldözni kezdtek. A községbeliek azt gondolták, hogy ünnepi lövöldözésről van szó és azért nem zavartatták mugukat álmukban, a telep tehát, amelyen munkások nem voltak, segítség nélkül teljesen leégett. A tulajdonos gyárvállalat nem fogja a telepet újból felépíteni, a munkások tehát kénytelenek elköltözni.

Az Urikány—Zsilvölgyi tőkeemelése. Az Urikány—Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya-Részvénytársaság a hivatalos lapban közzétette

május 4-ére szóló közgyűlési meghívóját, amelynek napirendjén több indítvány szerepel. Az egyik az, hogy az eddigi 80 korona névértékű részvényeket alakítsák át 200 koronás címletekké, aminek az a célja, hogy a részvényeket, amelyek eddig csak Párisban és Lyonban voltak jegyezve, be lehessen vezetni a bécsi és budapesti tőzsdén is, ahol köztudomás szerint 200 koronán aluli részvények nem jegyezhetők. A másik indítvány az, hogy a társaság alaptőkéjét kilencmillió koronáról tizenhatmillió koronára emeljék föl. A közétett mérleg szerint kilencmillió alaptőke mellett 1,323,930 korona 91 fillér tiszta hasznót ért el a vállalat.

A varesi vasipar részvénytársaság május hó 1-én Wienben tartja a XVII. rendes közgyűlést a következő napirendel: Az igazgatóság jelentése. A felügyelőbizottság jelentése. Határozathozatal az igazgatóságnak a tiszta nyereség hováfordítására vonatkozó indítványai tárgyában. Az igazgatóság választása (alapszabályok 19. §-a). A felügyelőbizottság választása (alapszabályok 23. §-a).

A borsódi szénbányák részvénytársasága május hó 1-én tartja Budapestén évi rendes közgyűlést, melynek napirendje a következő: Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzleti évről. Az igazgatóság számadása és a tiszta nyereség hováfordítására vonatkozó indítványa. A felügyelőbizottság jelentése a mérleg megvizsgálásának eredményéről, valamint az igazgatóság által a nyereség tekintetében tett előterjesztéséről. Az 1—3. pont alatt említett jelentések, indítványok és a mérleg megállapítása, valamint az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére adandó felmentvény feletti határozathozatal. Az alapszabályok 27. §-a első bekezdésének módosítása. Egy igazgatósági tag választása. A felügyelőbizottság tiszteletdíjának megállapítása. *Mérlegszám 1911 december 31-én. Vagyron:* Bányabirtok, ingatlanok és berendezések a királdi, sajoszentpéteri, disznóshorvati és kazinci bányákban 4.383,742,75 K. Anyagok feltára: a) üzemi anyag-, bányafa- és élelmezési készletek 352,532,07 K, b) szénkészletek 823,80 K, összesen 353,355,87 K. Pénztári készletek: a) pénzkészletek a bányapénztárakban: Királdon, Sajószentpéteren, Disznóshorvátón és Kazincon 19,537,09 K, b) a m. kir. postatakarékpenztárnál 67,480,07 K, c) küldvények 64,459,32 K, d) idegen letétek és óvadékok 23,854,83 K, összesen 175,331,31 K. Adósok a) szénadósok és egyéb künnlevőségek 559,195,04 K, b) átmeneti adósok 46,496,03 K, összesen 605,691,07 K. Végösszeg 5.518,121— K. *Telher* Részvénytőke: 7146 darab részvény a 600— K = 4.287,600— K. Tartalékok: értékcsökkenési tartalék 300,000— K, tartalékalap 44,000— K, összesen 344,000— K. Hitelezők:

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diafragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/96/714/A)

■ ÁR-JEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE. ■

nyílt számlán 435,036'04 K, december havi bérek 67,609'55 K, átmeneti hitelezők 171,028'53 K, idegen letétek és óvadékok 23,854'83 K, összesen 697,528'95 K. Nyereség- és veszteségszámla: áthozat 1910. évről 3306'04 K, az 1911. év nyeresége 185,686'01 K, összesen 188,992'05 K. Végösszeg 5,518,121'— K. *Nyereség- és veszteségszámla 1911 december 31-én. Tartozik.* Értékesítési leírás: az épületek és leltári berendezés elhasználásáért 200,000'— K. A tartalékalap növelése 30,000'— K. Központi költségek és adók 160,976'40 K. Kamatok 10,424'02 K. Tiszta jövedelem áthozat 1910. évről 3306'04 K, az 1911. év tiszta jövedelme 185,686'01 K, összesen 188,992'05 K. Végösszeg 590,392'47 K. *Követel:* Nyereségáthozat 1910. évről 3306'04 K. Bányáink bruttó hozama 587,086'43 Végösszeg 590,392'47 K.

Uj szénbánya. Mint lapunknak írják, Dömösön, közel a Dunához, széntelepre bukkantak. A telep kiaknázására állítólag már részvénytársaság is alakult. Az üzemhez nagy reményeket fűznek, mert a dunai szállítással nagy konkurrencsei lesznek a többi szénbányáknak.

A Beocsini Cementgyári Unió rt. 1911 ik évi tiszta nyeresége 3,101,879 korona, amiből részvényenkint negyvenöt korona (22 $\frac{1}{2}$ %) osztalékot fizetnek.

A brennbergi kőszénbánya részvénytársulat Sopronban tartja XXX-ik rendes közgyűlését, amelynek tárgysorozata: Az igazgatóság üzleti jelentése az 1911. üzletéről. Az 1911. évi december 31-én lezárt zárszámadás és mérleg előterjesztése. A felügyelőbizottság jelentése és határozathozatal az üzleteredmény és felmentvény megadása tárgyában. Az igazgatóság négy tagjának és a felügyelőbizottság három tagjának három évre működési tartamra való megválasztása. Határozathozatal a társaság fenntartása vagy feloszlása, illetőleg az igazgatóságnak felhatalmazása tárgyában új üzleti tőke beszerzésére, vagy a társaságnak más vállalattal való egyesülésére, vagy a részvénytársaság cselekvő vagyonának elidegenítésére vagy átruházására.

A hazai kőolajipar osztaléka. A hazai kőolajipar r.-t., amely tudvalevőleg a Kereskedelmi Bank és a Danica vegyipar r.-t. érdekköréből tartozik, nyilvánosságra hozta mult évi mérlegét. A vállalat, mely két évig nem fizetett osztalékot, ismét megkezdte az osztalékfizetést. A társaság az elmúlt évben 55,400 korona tiszta nyereséggel dolgozott, melyből — mint értesülünk — 5% osztalékot fog fizetni részvényeseinek.

Asszony-gépész. Kissé különösen hangzik ez a cím, de igaz, mert már van asszonyi gépész is és mi magyarok büszkéek lehetünk rá, mert az illető magyar. A besztercebányai kazánfűtő és gépkezelői vizsgálobizottság előtt legutóbb egy nő is jelentkezett az előírt szakvizsgálat letétele végett. A nő a megkívánt előgyakorlatot igazolta s a vizsgálatot sikerrel le is tette. A vállalkozó szellemű, férfias bátorságu asszony: *Hrivnyák János* nevesradnóti molnár felesége, aki ilyenformán az első nő lett Magyarországon, ki ilyen képesítést szerzett.

Magánvállalathól részvénytársaság. Mátrai, Feik és Társa budapesti műszaki- és faárugyári cég Mátrai Antal és Társa rt. cég alatt a napokban részvénytársasággá alakult át 450.000 korona alattökével. A részvénytársaság az eddigi üzletágakat fogja kiterjedtebb mértékben kultiválni.

Szénforgalom. A máv. vonalai mentén fekvő kőszénbányák a márczius hó 17-től márczius hó 23-áig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 14,144 kocsirakomány szenet adtak fel; 674 kocsirakománnyal kevesebbet, mint az előző héten, ellenben 3104 kocsirakománnyal többet, mint a mult év hasonló (III/19-től III/25-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2355 vasuti kocsit raktak meg, 144 kocsival kevesebbet, mint az előző hét egy-egy munkanapján. Márczius hó 24-étől márczius hó 30-ig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 13,426 kocsirakomány szenet adtak fel; 718 kocsirakománnyal kevesebbet, mint az előző héten; ellenben 502 kocsirakománnyal többet, mint a mult év hasonló (III 26-tól IV/1-éig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2207 vasuti kocsit raktak meg, 118 kocsival kevesebbet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

Árjegyzéke a besztercebányai m. kir. rézpörölyhivatali kovácsolt- és hengerült-rézgyártmányainak *Érvényes 1912. évi április hó 11-től.* Mosó- és pálinkakatlanok, mosótál, süvegek és ezekhez hasonló mélyített gyártmányok: 400 mm átmérőn alul 100 kg 253 K, 400—800 mm-ig 100 kg 247 K, 800—1000 mm-ig 100 kg 277 K, 1100—1200 mm-ig 100 kg 287 K, 1200—1300 mm-ig 307 K, Takaréktüzhelyűrt 100 kg 263 K. Kacsuta 9—12 mm-ig 100 kg 240 K. Kacsuta 13—28 mm-ig 100 kg 230 K. Kazánfenék 100 kg 235 K. Rudrész □ 100 kg 227 K. Ócska:éz 100 kg 151 K. *Árjegyzék.* Árak helyt Besztercebánya vasuti állomás. 50 kg-ot meghaladó rendelés esetén az áruk a vevő fél vasuti állomására bérmentve szállítatnak. Selmeczbánya, 1912. évi április hó 13-án. M. kir. bányaigazgatóság.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

Asquit.

(Sz.) Az angol szénstrájk véget ért s az egész világ egy nyomasztó gondtól szabadult meg. A hála és a csodálat egyszerre egy ember felé fordul, aki az angol felsőház megreformálásával és a létminimum törvénybeiktatásával korszakot nyitott a demokratikus alkotmányok történetében. Ez az ember Asquit, az angol miniszterelnök.

Asquit nevét emlegeti az egész földtekén most sok millió ember, azaz jobban mondva minden ember, aki újságot olvas. Asquit angol ember és miniszterelnöke a nagy és hatalmas Angliának. Akiknek érdekében sikra szállt, az mintegy hat millió angol szénbányász és rokonszakmabeli munkás s azok, akikkel szembeszállt: az angol szénbányák tulajdonosai. Egy ember a milliókért néhány száz ellen. Látszólag könnyű, de valójában nehéz és merész vállalkozás volt az övé. Ha nem sikerült volna megtörnie a munkaadók merev álláspontját, akkor is követendő példát állított a világ minden minisztere elé. Mivel pedig sikerült, a világ közvéleménye leborult az ő nagysága előtt.

A szénbányák hatalmas uralkodói tudtak munkásaiknak tervéről s számítottak is erre a strájkra, amely a világ legnagyobb strájkjává fejlődött s amelyre mindkét fél hatalmasan felkészült. A küzdelem óriási volt s a munkaadók erősebbeknek mutatkoztak, mert talán képesek lettek volna kibőjtöltetni munkásaikat. De közbejött valami és valaki, amire és akire nem számítottak. Az internacionális hatás és Asquit. Az első abban nyilvánult, hogy az angol gyárosok külföldi szenet kezdtek rendelni, amiben az angol kormány s annak elnöke, Asquit, a legmesszebb-

menő támogatást nyújtotta nekik s a legszigorubb retorziókkal élt az angol szénbányatulajdonosok ellen. Olcsóbbá tette a behozatalt, megdrágította a kivitelt: ezzel eret vágott a bányatulajdonosokon. S a terv, a kormány ellen-sztrájkja sikerült. Az angol nem hajlott, de megtörött s az állam elkeseredett harca a munkások milliói érdekében győzelmet ül a pénz-hatalom felett.

Hatalmas és mély tanulságokat hozott ez az óriási sztrájk a világ minden kormányzó testülete részére, különösen ha azt is tudjuk, hogy a kormányt munkájában az ország bírálja és támogatja. Anglia nagy példái örökéletűek!

Románia petroleum ipara.

A román petroleumipar, mint az 1911. évi pénzügyi eredményekből kivehető, ebben az évben is nagy küzdelmeken ment keresztül. Ennek az iparnak mindennapi tranzakciói nem annyira a prosperitásnak voltak a kifizetői, mint inkább a mely meglehetősen kedvezőtlen helyzet szanálására irányuló kísérletek. A legtöbb vállalatnak a baja, eltekintve az örökös szállítási nehézségektől, az a körülmény lehet, hogy az általános üzemi költségek nagyon gyakran semmi arányban sincsenek a vállalat rentabilitásával.

Jelenleg 59 petroleumtársaság működik Romániában, melynek névértékü tőkéje 337,585.858 leire rug, — az 1911. év végéig befizetett tőke volt 277,033.103 lei. E társaságok bruttonyeresége 43,075.227, a nettonyeresség pedig csak 15,152.404 leit tesz ki.

Ha egyes társaságok pénzügyi eredményeit vizsgáljuk, azt találjuk, hogy az 59 társaság közül csak 11 van olyan, mely részvényeinek osztalékot fizetett; a többiek 8,441.437 lei veszteségről számolhatnak be. Az osztalékok nagysága 4 és 10% között váltakozik; egyedül az „Astra Romana“ fizetett 10%, a „Steaua Romana“ és az „Orion“ 8%, a „Credit Petrolifer“ és a „Vega“ 7% egy rész 6% és végül az „Internationale“ 4%-ot.

A finomítók, a termelés növekedéséhez viszonyítva többet dolgoztak, mint 1910-ben. 1911-ben ugyanis 1,268.423 tonnát dolgoztak fel az előző évi 1,101.591 tonnával szemben.

A petroleumtermékek kivitele kitett az 1911. évben 679.886 tonnát, 97.345 tonnával többet, mint 1910-ben; ebből a nyersolajra 231.325 tonna, az égő olajra 323.012 tonna, a benzinre 125.060 tonna, a paraffinra 407 tonna esik.

Itt felemlítjük, hogy egy idevágó kérdés, mely tizenhárom év óta van napirenden, a közelmúltban, az ipartörvény tárgyalása alkalmával a parlamentben is szóba került. Ez egy csővezeték építése. A finomítók által később folytatott megbeszélés keretében az ipari miniszterium határozott nyilatkozatot tett, hogy a Campinából Constanzába menő petroleumvezeték kiépítésére vonatkozó törvényt még ebben az ülészakban fogja a törvényhozó testületnek benyújtani.

Ez alkalommal a finomítótulajdonosok 15 napi határidőt kértek, hogy a tervezetre vonatkozó megjegyzéseiket megtehessek. A finomítótulajdonosok a kérdéses vonal kiépítése ellenében valószínűleg vasuti szállítási mérsékléseket, a kontingens felemelését és a nyersolajnak a vezetéken át leendő szállítására magas díjaknak való megállapítását fogják kérni kárpótlás fejében, hogy a constanzai finomítók versenyével határozottabban küzdhessenek meg.

Ami az 1912. év január havi termelést illeti, ugy ez a következő volt: Astra Romana 32.274 t., Romano Americana 12.799 t., Orion 5.683 t., Aquilla Franco Romana 1.251 t., Anglo Roumanian Petr. Cy. 922 t. és a Central Roumanian Petr. Cy. 109 tonnát termelt.

Egy új petroleumtársaság is alakult. Alapítói Coriolan Popescu és Anton Goser. Az új társaság tőkéje 1,500.000

leire fog rugni; a kiaknázásra kerülő terület Filipesti de Padureban terül el és benne vannak a „Tosca Romana“ tulajdonát képező olajföldök is.

A német kálipiacról. Az enyhé időjárás nagyban elősegítette a földmunkálatokat s ezzel együtt a káli iránti kereslet is élénkült. Különösen a belföldi káliüzlet volt nagyon élénk és az elmúlt évvel szemben nagy fogyasztási többletet tüntet fel. Az amerikai üzletben az utolsó hetekben nagy buzgóság uralkodott. A közben tudomásra jutott forgalmi számok szerint a szindikátusi művek forgalma január havában körülbelül 1.7 millió márkával többet tett ki, mint az előző év hasonló havában, mi mellett azok a mennyiségek, melyeket a szindikátuson kívül álló művek eladtak, figyelembe vétettek. A januári üzletből a nagyobb részt a szomszéd országok vették ki, míg ellenben a német üzlet az erős fagy következtében nem volt kifogástalan. F. februárban azonban megváltozott az időjárás, mely körülmény a káliüzletnek élénkebb impulzust adott. A kálíművek körében az utóbbi időkben koncentrációs mozgalmak érvényesültek.

A luxemburgi vaspiac. A vaspiac helyzete a lefolyt hónapban még mindig igen kedvező volt és ennek következtében az árak természetesen tovább emelkedtek. Ezen kedvező helyzet dacára az irányzat — az acélművek szövetségének megújítása körül még mindig fennálló és nagyobodó nehézségek miatt — inkább nyomott volt. Az a vélemény, hogy az acélművek szövetsége egyáltalában nem jön létre, mindig többet nyer valószínűségben annival is

Életpályát keres.

Erőteljes természetű, 39 éves, 6 gimnáziumot végzett ember; beszél és ír magyarul, németül, szerbül, illetőleg horvát nyelven. Jelenleg áll bányavállalatnál lami szolgálatban, **állást keres** vagy kohóműnél. Kifogástalan tisztességű, jellemes, pontos, megbízható, jó családból való, komoly ember; nőtlen, erélyes és munkabíró. Legalkalmasabb raktárnoki, ellenőri, felügyelői, vagy más ilyenféle állásra. Szíves ajánlatokat „A BANYA“ kiadó-hivatalába kér „ÉLETPÁLYA“ jelige alatt.

Mindenütt kapható darabonként 70 fillér árban.

Új bőrdönt

és egyéb finom bőrart legelőnyösebben vásárolhat a készítőnél

Csángónál

Budapest, IV., Múzeum-körút 5. — Telefon 87-80.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak. A cím fontos.

(B/9839/611/24)

inkább, minthogy számosan rámutattak arra, hogy az ipari fejlődése mellett a szövetkezést — mint időszert — nem lehet többé támogatni. Ezek példaképpen azokat a termelési ágakat állítják előtérbe, amelyek lényesen boldogulnak a szindikátuson kívül is. — A félégyártmány utáni kereslet még mindig igen élénk, miután a fogyasztók erősen foglalkoztatva vannak. A megvásárolt mennyiségek gyorsan elkelnek és a vevők kívánságait csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudják kielégíteni. A Thomas minőségek árai a következők voltak: nyerstuskó 87.50 márka, hengereit tuskó 95 márka, lemezek 102.50 márka. A Siemens-Martin minőségért 5 márkával többet kőv teltek. A tartó- és alakvas árai még mindig változatlanok és pedig 115—117.50 márka. E cikkek utáni kereslet az építkezések szünetelésére való tekintettel megesappant. Az öntöttvaspiac abszolút szilárd, a művek teljes üzemben dolgoznak. Az árak 110—112.50 márka között váltakoznak. A nyersvas-piacon az eladások rendszeresek, főként pedig az öntött nyersvasban. Több nagykereskedő kénytelen volt az eladásokat beszüntetni, miután készlete teljesen kimerült. Az ércpiacon könnyű árhanyatlás volt észlelhető. A nyersvastermelés emelkedése következtében a kohókban ismét igen élénk volt a tevékenység és a francia érc versenye csak kevésbé volt észlelhető.

A szerkesztésért felelős Dr. Bischitz Béla.

Kérje 76. számú árjegyzékünket.

Hadef- emelőgépekről

kétszemes elektromos hajtásra.

HEINRICH de FRIES

G. m. b. H.

Düsseldorf 76/a.
Harkorstr. 7.

WIEN 76/a.
Neustiftgasse 111/26.

LANGSTEIN és KLEIN
hordozható accumulator-gyár.

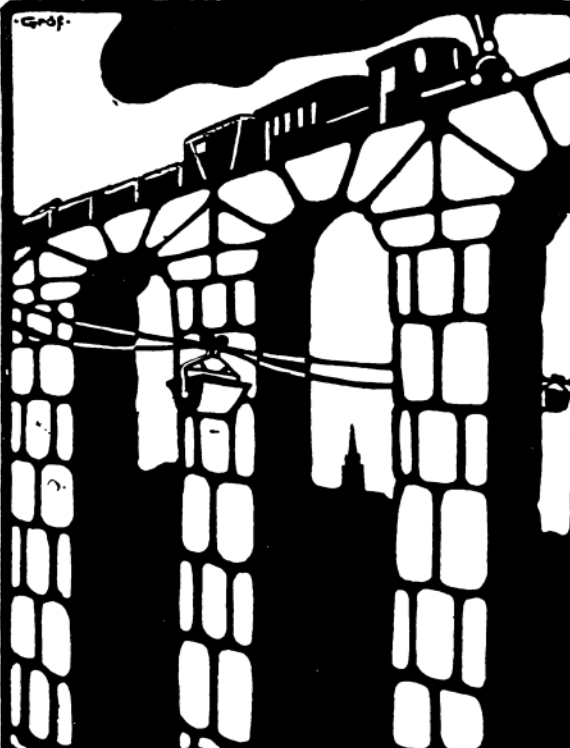
Valódi Korányi-féle: zijvarró sodrony egyedárúsítása

Budapest, IV.
Ferenciek-tere 3.
TELEFON 86-33.

Hordozható accumulatorok, villamos gyújtótelepek, kézi lámpák, bányalámpák, Tűzoltólámpák, kocsilámpák, zseblámpák és automobil batteriák.

! Szab. elektromos vészlámpák!
! Izzólámpa és elektrotechnikai cikkek gyári raktára.

(B/3478/733/48/11)

**ROESSEMANN-ÉS
KÜHNEMANN-GE-
P-
GYÁRA-BUDAPEST**

**Szlovákiai
sósóvíz**

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Megrendelhető a »Magyar Ásványvíz Forgalmi
és Kivitel R.-T.«-nál Budapest. Telefon 162-84

(B:2170/728/32)

Felten és Guillaume
kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

**Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodronykötelek.**

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(B/2095/619/25.)

1912. évi 873. szám.

Versenyfárgyalási hirdetés.

Az abrudbányai m. kir. bányá- és fémbeváltó hivatal verespataki bányaszertárába legkésőbb folyó évi június hó 15-ig beszállítandó hatvan (60) métermázsa kétszer finomított repceolaj, melynek szállítására folyó évi május hó 9-én délelőtt 9 órára nyilvános versenyfárgyalás hirdetik.

Vállalkozók egykoronás bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat, fenti határidőig „Repceolaj szállítási ajánlat” felirással, az alólirott m. kir. bányá- és fémbeváltó hivatalhoz nyujtsák be.

Ajánlatokhoz kettő (2) üveg repceolaj minta melléklendő és bánatpénz fejében a szállítási összértéknek 5 (öt) százaléka készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, ezen hirdetés számára való hivatkozással az abrudbányai m. kir. bányá- és fémbeváltó hivatali pénztárnál helyezendő. Az ajánlott ár az ajánlatban a verespataki kir. bányaszertárba való szállítással együtt métermázsanként tiszta olajat számítva netto súlyban (hordó ingyen) teendő és számjegyekkel és betűkkel világosan kiírandó.

A szállító az olaj hazai származását a szállítás alkalmával hitelesen beigazolni tartozik és az árlejtési ajánlatban is ha'ározottan kiteendő, hogy hazai repceolajat fog szállítani.

Ha a beszállított olaj a beküldött mintának meg nem felel, az áru a szállító cég rendelkezésére bocsáttatik.

Az elfogadott ajánlathoz mellékelt bánatpénz a szállítás befejezéseig mint óvadék vissza lesz tartva.

Megjegyeztetik, hogy a zalaúti vasúti állomástól a verespataki kir. bányaszertárig való szállítást kívánatra az alólirott kir. bányá- és fémbeváltó hivatal is közvetíti és pedig göngysúly métermázsját kettő (2) koronával.

Elkésve beadott, vagy hibásan kiállított ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni. Az odaitélés az árlejtés után az érdekelt feleknek tudomására haladéktalanul hozatik.

Abrudbánya, 1912. évi április hó 2-án.

**M. kir. bányá- és fémbeváltó
hivatal.**

(838/16)

AKTIENGESELLSCHAFT FÜR MASCHINENBAU,

vormals

BRAND & LHUILLIER Brunn.

Preciziós gőzgépek telített és tulhevitett gőz részére, közbeiktatott tulhevitővel.

Álló gőzgépek (Tokozott typus).

Szállítható és stabil lokomobilok.

Telített)
Tulhevitett) gőz-, szén- és fatüzelésre.

Kompresszorok és légszivattyúk.

Burkhardt-léle kazán (szabadalom), nagy feszültségnél a fenékfelülethez viszonyított legkedvezőbb gőzképződés, különösen alkalmas nagy központokhoz.

Biztonsági kazán kettős gőzkuppal, közös viztartóval, „B u 11” rendszer. (Szabadalom).

Gőzkazánok minden rendszerben.

Ekonomiser,

Hőszabályozó,

Gőztulhevitő,

Transmissziók,

Csőhuzó.

Elgőzítő, multiplex rendszerű, a vegyi ipar, cserzőkivonat, élelmiszeripar számára, legjobb teljesítmény, olcsó üzem.

Iszapoló-, mosó- és lugzó gépek, Freygang szabadalma. Teljes berendezések és átalakítások cukorgyáraknál, szeszifőzőknél, malátagyárakban, petroleumfinomítóknál stb. (3796/330/14)

MARCHEGGI GÉPGYÁR ÉS VASÖNTŐDE RÉSZVÉNY- TÁRSASÁG :: MARCHEGG

VEZÉRKÉPVISELŐ:

HINSENKAMP LÁSZLÓ
BUDAPEST, V., SZIGET-UTCA 4—6. SZ.

TELEFON: 44—81.

Szénosztályozó és szénmosó, ércelőkészítő, koksztáló és salakmosó-telepek és egyes gépek.

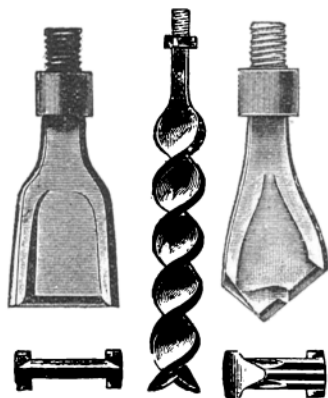
Tömegszállító berendezések.

(936/837/50/II)

GESZTI GYÖRGY

műszaki nagykereskedés
BUDAPEST, V., Markó-utca 3.

Gép-, henger-, dynamolaj, motorolaj, csille-, kocsikenőcs, tavotte-zsiradék, gummi, kenderárak, legkiválóbb szinbör-szijak, varró- és kötőszijak, övarij, tisztítógyapot, kőc, gazdasági, malmászati, szeszgyári, serfőzde és egyéb üzembeli műszaki anyagok, nagyban elárúsítása legjutányosabb árakon. Legelőnyösebb árajánlattal kívánatra mindenkor készséggel szolgálunk. (103/789/52)

Furókészülékek

és teljes furóberendezések

földrétegek megvizsgálására és mélyfurásokhoz bármily kézi és gépezemre.

A 117. számú katalógust érdeklődőknek beküldjük.

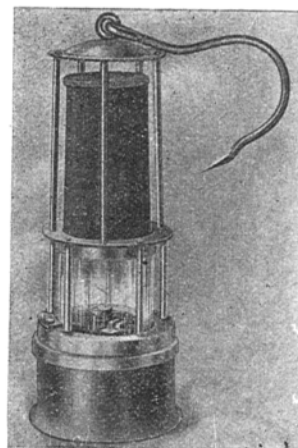

Tiefbohr-Maschinen- und Werkzeuge-Fabrik Nürnberg

HEINRICH MAYER & Co.

NÜRNBERG-DOOS.

(191/756/52/11)

Seippel Vilmos

bányalámpagyára

BOCHUM (Westfalia).

Gyáram, mely 50 év óta fennáll, gyártja a bányászoknak előforduló összes világító eszközöket, u. m.:

olajégős
acetylén és
biztonsági benzin

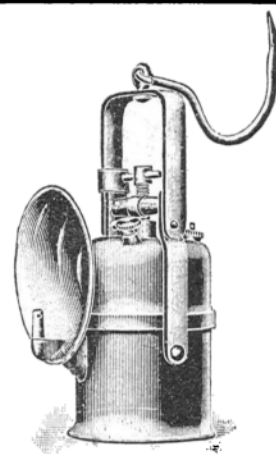
bányalámpákat.

Lámpatisztító berendezéseket, benzintartályokat és töltőkészülékeket, tartalékreszeket bármily rendszerű lámpához.

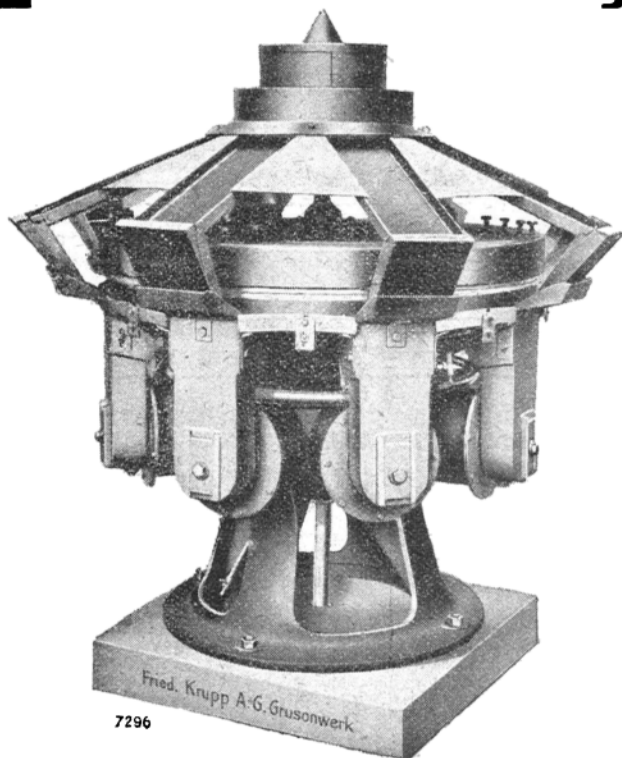
Araim jutányosak és lámpáim jószágáért kezességet vállalok. :-: Vezérképviselőm:

LIGETI és BIRÓ bányászati szaküzlete
BUDAPEST, V. KER., VIGSZINHÁZ-UTCA 5. SZ.

Képes nagy árjegyzékemet készséggel küldöm meg az érdeklődőknek.
(419/2044/331/52)

Szárazon és nedvesen dolgozó mágneses ércszeparálók

Ullrich rendszere szerint

erősen mágneses anyagok részére u. m. **magnetit, pörkölt vörös vasérc, pörkölt vaspát** stb. továbbá gyengén mágneses anyagok részére u. m. **réz-karbonat wolfram és zinnkénés kővel, sphalerit ólomérccel, nyers vaspát és nyers vörös vasérc** számára.

ELŐNYÖK:

Dus színpor, tiszta váladék az anyagnak a szeparálón való egyszeri átmenése után, több anyag szétválasztása csekély mágneses differenciák esetén is, anyagoknak nedves uton való szétválasztása; a nyersanyag szárítása fölösleges, nincs porképződés.

Nagy teljesítmény. Csekély erőelhasználás.

Fried. Krupp A.-G.
GRUSONWERK
MAGDEBURG-BUCKAU.

Magyarországi képviselő: **Sauer György**

BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-TÉR 19.

Telefon 46-63

(2638/327,14/11)

Telefon 46-63